

Wookóollengten in 't Oostfräisk

fan Tiid Specht

Inlâiden

In d' ferleeden uutgóóev fan d' Fräisk Stäem hebbent wii up disser stee al inset oover däi wookóollengten binnen dat Oostfräisk in woorden as *säegen, läegen, liegen, iem, paasen* usw. un hör oorsprung proot't. Dit móol willent wii 'n biitje däiper in däi mateerje induuken un probäären däi ferskeelend undwikkeln binnen dat Oostfräisk Plat, däi d' biisünner wookóollengten fan fandóoëg fööbrocht hebbent, soo gaud as möogelk tau dóotäären un tau fertöönen.

Wii biigünnet mit 'n köert ooversicht oover däi al biistönd wäitenskuppelk litteróótüer fan dit teemó: Dat êerst wäitenskuppelk unnersöyken fan 't Oostfräisk Plat, dat ook fan däi lengtenferskiinsels uphóolen daajt, is 'n biiskriiven fan d' oostfräisk djóólekt fan Gräied döör Johann Hobbing uut dat joer 1879 mit däi tittel „Ueber die Mundart von Greetsiel in Ostfriesland“. Fär joer föördeem haar Hobbing al 'n biidrağ in dat Oostfräisk Móóndbladje (*Ostfriesisches Monatsblatt*) fan 1875 publisäärt in däi häi 'n lütjet fertelsel up däi djóólekt fan Gräied fertóolt haar. Häi dee d'r föör 'n äigen, läip fooneemóótsk skriivwiis bruuken, däi d' in siin unnersöyken fan 1879 biiskreeven lengten ook al kunsekwent fertöönen dee¹. 1932 stelt Erich Nörrenberg in siin „Zwei lautliche Eigentümlichkeiten der Emdener Mundart“ 'n êerst teeoorii oover 't undstóón fan däi oostfräisk lengten up. Häi sügt hör as 'n jungerder undwikkeln, undstóón döör 't diftongäären fan däi oel kört't wookóólen un nöymt hör dús fan *körtendiftongen*. Siin ferkloren is döörslóónd föör 't unnersöyken fan dit ferskiinsel un word't fan nóó hum koomend aauters altiid weer uphóolt². Ulrich Scheuermann bruukt Nörrenberg siin ferkloren bii föörbild in 'n artikkel in 't Handbauk fan 't Fräisk (*Handbuch des Friesischen*) fan 2001 as 'n argment d'r föör, dat däi oostfräisk lengten kiin fräisk substróót weesen kunnent³.

Hans Janßen nöymt däi oostfräisk lengten in siin „Die Gliederung der Mundarten Ostfrieslands und der angrenzenden Gebiete“ fan 1937 as 'n biisünner äigenskup fan 't Oostfräisk, däi 't fan däi tóólen d'r umtau ofswetten daajt. Häi daajt sük up Nörrenberg biiluuken, man ferkloret dat undstóón fan disser lengten as fräisk substróót döör 't ooverneemen fan däi oel

---

¹ Hobbing (1875): Plattdeutsch. In: Ostfriesisches Monatsblatt für provinzielle Interessen (3. Jahrgang, 1875), siid 206 - 211

² Nörrenberg, Erich (1932): Zwei lautliche Eigentümlichkeiten der Emdener Mundart

³ Scheuermann, Ulrich (2001): Friesische Relikte im ostfriesischen Niederdeutsch. In: Munske, Horst Haider u. a.: Handbuch des Friesischen. Niemeyer. Tübingen, siid 443–448.

oosterlaauwersfräisk lengten⁴. In däi 90er joren fan 't ferleeden jorhunnert daajt Arendt Remmers sük in siin unnersöyken "Zum ostfriesischen Niederdeutsch" (1994-96), ferskeenen in 't "Jahrbuch des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung", un in siin bauk "Plattdeutsch in Ostfriesland - Die Mundart von Moormerland Warsingsfehn" weer mit däi fróoëg nóó 't oorsprung fan d' oostfräisk lengten ofgeeven. Annars as Nörrenberg is häi fan 't mäinen, dat 't lengtenferskiinsel t'fööerst up 'n lengen fan däi oel middelleeëgdüütsk körtent t'rüëg gaajt un näit up 'n diftongäären. Häi ferkloort höör undstóón net as Janßen döör 't fräisk substróót as "eine Art "Akzent" [der] bei den Sprechern verblieben [ist], wie an den parallelen Dehnungsfällen im Ofr.-Nd. und in den Maa. des Saterlandes, des Harlingerlandes und Wangerooes deutlich wird"⁵.

Näjerder attensjoon kriigent däi oostfräisk lengtenferkiinsels in Wilko Lücht siin artikel „Zur „Überlänge“ im Ostfriesischen Niederdeutsch“. Lücht biiskrift uutförelk däi ooverläengt fan wookóolen in oostfräisk substantiiven bii enness-e-offaalen, stelt meerder teooriiden föör höör biiskriiven fööer un gift sülst 'n ferkloren föör höör undstóón, upbauend up Nörrenberg siin waark. Häi üttert sük man kört oover d' ooverläengt in oostfräisk werben, gift d'r kiin ferkloren oover 't undstóón, man sügt hir *körtwookóolooverläengt* däi mit Nörrenberg siin *körtendiftongäären* ooveräien kumt⁶.

Utweerden fan däi biistóond litteróótüer

Wii willent nuu probäären däi biistóond teooriiden tau d' undstóón fan däi ooverläengt uut 't weerden un biigünnen mit Erich Nörrenberg, däi däi oostfräisk lengten as diftongäärt kört't wookóolen biikikt. Nörrenberg baaut siin arğmentóósjoon d'r up up, dat 't nóó siin mäinen kiin túskenstóódjem mit lengt moonooftongen föör däi oostfräisk lengten gaf. Dit un däi fait, dat däi oostfräisk diftongäärt lengten naarnds in Oostfräisland mit däi oel middelleeëgdüütsk lengt moonooftongen t'hoopfaalen bünt, dee wiisen, dat dissent sük diirekt uut däi kört't wookóolen undwikkelt haarent. Nörrenberg daajt dit undwikkeln in Oostfräisland mit dat diftongäären fan däi olsaksk moonooftongen in däi westfeelsk warjanten fan 't Leeëgdüütsk fergliiken (b. f. in *iäten* (eeten), *wieten* (wäiten), *Vuegel* (föögel), *kuaken* (kooken)), dat as "Westfeelsk Breeken" biiliiktaikent word't⁷.

Doch Nörrenberg daajt in siin arğmentóósjoon föör siin *körtendiftongäären* ooversäin, dat dat däi fan hum anproot't túskenstóódjems wal gaf un dat dissent in d' föörm fan moonooftongäärt lengten up däi oostfräisk ailåan in woorden as /zɛ:ɣɲ/ (*säegen*) un up

---

⁴ Janßen, Hans (1937): Die Gliederung der Mundarten Ostfrieslands und der angrenzenden Gebiete, siid 23-24

⁵ Remmers, Arendt (1994): Zum ostfriesischen Niederdeutsch. In: Jahrbuch des Vereins für Niederdeutsche Sprachforschung 117 (1994), siid 144

⁶ Lücht, Wilko (2013): Zur Überlänge im Ostfriesischen Niederdeutsch. In: Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik, 2013, Bd. 80, H. 2 (2013), siid 131-151

⁷ Nörrenberg, Erich (1932): Zwei lautliche Eigentümlichkeiten der Emdener Mundart

Börkem ook in substantiiven as /stɛ:mə/ (*stäm*), /kɔ:bə/ (*koeb*) un /ɪ:mə/ (*iem*) fandóóeĝ noch eksistäärent. Moonooftongäärt lengten soo as in /zɛ:ŋ/ wurdent al 1879 fan Hobbing dookumentäärt, alwoo häi in anner gefallen ook al fan diftongen skrift.

Däi folgend standardoostfräisk diftongen, däi fandóóeĝ fan bold âal oostfräisk djóólekten dailt wordent, bünt bii Hobbing in Gräied moonooftongen: /ɛ·ə/ as in *säegen*, *hæel* usw. (/ɛ:/), /œ·ə/ as in *gröet't* (/œ:/). Dat diftong /ɔ·ə/ in *oes*, *doep* usw. word't fan Hobbing as unglïik diftong biiskreeven, wor däi /ɔ:/ wat däi läengt anbiilangt dumiinäart. Föör /ɪ·ə/, /ʊ·ə/ un /ʏ·ə/ dookumentäärt Hobbing diftongen alwoo ook hir däi êerst dail nóó siin mäinen fan d' läengt dumiinäären daajt. Föör /ʊ·ə/, /ʏ·ə/ un /ɔ·ə/ biiskrift häi däi twäied pâart fan 't diftong wal falsk as /ɔ/, /œ/ of lûud tûsken /ɔ/ un /a/ in stee fan 'n sjwó, wat däi fandóóĝsk wookóólkwalitait is. T'hoopfóótend hebbent däi fandóóĝsk diftongen /ɛ·ə/, /œ·ə/ düüdelk moonooftong-krakter, /ɔ·ə/ is eer 'n moonooftong un /ɪ·ə/, /ʊ·ə/ un /ʏ·ə/ wurdent worskiinelk net as höör fandóóĝsk teegenstükken as diftongen uutproot't⁸. Däi läengt /a:/ as in *paasen*, *waasen* usw. word't hir näit upsent biiproot't um dat disseer läengt ook fandóóeĝ in âal oostfräisk djóólekten 'n moonooftong is.

Eer Hobbing 1879 siin uutförelk biiskriiven fan 't Oostfräisk fan Gräied publisäären dee, haar häi 1875 al 'n lütje artikkel in 't Oostfräisk Móóndbladje (*Ostfriesisches Monatsblatt*) skreeven. Hir fertóólt häi 'n fördeem up Oostfräisk ferskeenen kört fertelsel in siin Gräidmer djóólekt. In siin anmaarkens oover 't fertóólen, biitoont häi, anners as bii 't Düütsk, dat biidüüden fan d' wookóólkwantitait för dat Oostfräisk. Häi fertöönt dit biidüüden döör 'n riiĝ fan woorden, däi höör wookóólen nóó siin mäinen wal bloot in d' kwantitait ferskeelent. Disseer poren bünt *was'n* (wassent) / *waas'n* (waasen), *mest* (mest) / *reegt* (räecht), *dick* (dik) / *diigt* (diecht), *of* (of) / *oos* (oes) un *wus'n* (wussent) / *wuus'n* (wuesent). Alwoo häi däi mäiest fan däi wookóólen fan disseer woorden in "Ueber die Mundart von Greetsiel in Ostfriesland" fär joer lóóter doch eer as diftongen krakterisäärt blift Hobbing siin biitoonen, dat häi dat „deenen“ fan disseer wookóólen as wichterĝst äigenskap süĝt. In siin äigen woorden: "Der Charakter unseres Plattdeutsch wird nicht zum wenigsten eben durch die in zahlreichen Fällen vorkommende Dehnung der sog. kurzen Vocale bedingt [...]"⁹

Däi fan Hobbing biiskreeven äigenskuppen fan 't Gräidmer djóólekt tellent fandóóeĝ noch för dat Oostfräisk in dailen fan d' Krumhör, up däi ailân un biisünners för dat Börkemersk. Dat föörkoomen fan moonooftongäärt lengten in warjanten fan 't Oostfräisk fandóóeĝ un sülst up 'n grooterder umfang in 't ferleeden, weerläeĝt däi fan Nörrenberg infört teoorii fan däi körtendiftongen. Recht weeruem let't 't soo, as of disseer lengten as moonooftongen undstóón un eerst in 'n twäied stap diftongäärt bünt. Disseer twäied stap, däi wii fan hir of an fan *Oostfräisk*

⁸ Hobbing (1879): Ueber die Mundart von Greetsiel in Ostfriesland

⁹ Hobbing: Plattdeutsch. In: Ostfriesisches Monatsblatt für provinzielle Interessen (3. Jahrgang, 1875), siid 206 - 211

Lengtendiftongäären nöymen willent, het bit fandóóġ näit häiel Oostfräisland róókt. Dit Oostfräisk Lengtendiftongäären word't in bild 1 biiskreeven. Disser teeorii kriġt noch meer stöön doo wii us dai möögelkkaiden fan 't undstóón fan dai oostfräisk lengten biikiiken daunt.

/ɛ:/ > /ɛ·ə/

/ʊ:/ > /ʊ·ə/

/i:/ > /i·ə/

/œ:/ > /œ·ə/

/ɔ:/ > /ɔ·ə/

/ʏ:/ > /ʏ·ə/

bild 1: Oostfräisk Lengtendiftongäären

Siit Janßen 1937 gift dat dai teeorii, dat dai oostfräisk lengten as fräisk substróót uut dat Oosterlaauwersfräisk oovernoomen wurdent. Disser teeorii kriġt stöön döör dai fait, dat liikachterġ lengten in âal dookumentäärt warjanten fan dat Oosterlaauwersfräisk eksistäärent of eksistäärt hebbent. Dat Sóóterfräisk fan fandóóġ, dat teegen 1950 uustüürven Wangerooger Fräisk un dat noch 1691 in 't Horrelenerland dookumentäärt Oosterlaauwersfräisk biisittent âal (moonooftongäärt) lengten, net soo as dat Oostfräisk fan fandóóġ. In 't Horrelener Fräisk bünt dai woorden *ihme* (iem), *briehle* (briel) un *buhl* (buel) as biispil fan woorden mit lengten dookumentäärt¹⁰. Föör 't häiel Äiemsfräisk, dai westelk djóólekt fan 't Oosterlaauwersfräisk, skrift Versloot, dat 't hir 'n stâark tendens föör 't lengen fan wookóólen in oopen sülven gaf¹¹. Folgend willent wii dat undstóón fan dai oostfräisk lengten in fär sepróót undwikkeln unnerdäilen.

1. lengten föör /l/ un in 't woord *bäer*

Dai oelst oostfräisk lengten, dai bold fan âal oosterlaauwersfräisk warjanten un ook dailwîis fan 't Westerlaauwersfräisk dailt wordent, bünt dai lengten föör /l/ in worden as *stâal*, *bâal*, *fâel*, *stiel*, usw. Disser lengten bünt al föör dat Olfräisk dookumentäärt. Ook hir finnent sük al woorden as *stâl* teegen *stal* un *fâle* teegen *falle*. Dat Westfräisk dailt dai läengt föör /l/ in dat woord *stâl* (stâal). Ook föör 't uutstüürven Fräisk fan Upgant bünt disser lengten in 't woord *weel* (wal) in *weelbehagen* (walbiihóógen) dookumentäärt¹². Dai biispillen *briehle* (briel) un *buhl* (buel) fan 't Horrelener Fräisk wurdent al nöymt.

Bii dai läengt fööer /l/ word't düüdelk, dat dai sük näit bii âal woorden mit 'n enness-l undwikkeln daajt un dailwîis uutblift. In 't Oostfräisk is dat b. f. bii *al* un *-fal* dat gefal. Mäisttiids wordent döör 't utbliiven fan dai läengt ferskeelen in 't biidüüden fan disser woorden

¹⁰ Memoriale linguae Frisicae, uutdóón fan L. Kükelhan, Läär 1875

¹¹ Versloot, Arjen (2001): Grundzüge ostfriesischer Sprachgeschichte. In: Munske, Horst Haider u. a.: Handbuch des Friesischen. Niemeyer. Tübingen, siid 738

¹² Marron Fort: Das Hochzeitsgedicht des Rentmeisters Imel Agena van Upgant aus dem Jahre 1632. In: Jahrbuch für das Oldenburger Münsterland. Vechta, Oldb, 1969

biihollen, soo as túsken *fal* un *fâal* in 't Oostfräisk of túsken *Fäl* un *Fääl* (up Oostfräisk bâajds *fäel*) in 't Sóóterfräisk.

Teegen däi længt fööer /l/ kennent âal fandóóġsk oostfräisk djóólekten net soo as däi mäiest fräisk tóólen däi længt in 't woord *bäer* (oostfräisk teegenföorm *bäed*, Sóóterfräisk *Bääd*, Westfräisk *bêd*). Däi længt in disser woorden gaajt up däi oel germóónsk geeniiitf/dóótiif woordstâam *badd-* t'rüeg. Doo däi germóónsk tóólen däi geemiinäart kunsoonanten in dit woord ferläisen deedent gung däi længt up däi wookóol oover. Anner germóónsk tóólen hebbent höör woord föör *bäed* fan 't noomnóótiif/akkusetiif stâam *bad-* fan 't woord aarvt un hebbent hir dús kiin længt. Up Düütsk süġt me däi ferskeel in d' længt noch in däi woorden *Bett* (fan *bad-*) un *Beet* (fan *badd-*). Föör 't Oostfräisk Plat is 't wat dat anbiilangt looġsk, dat disser ferskeelend biidüdens prinsiiipjel bâajd in dat woord *bäer* feräint bünt.

2. lengten föör /m/, /n/

Ook fööer däi nasóólen /m/ un /n/ kan dat Oostfräisk lengten uutbilden. Föör 't Ooster- un Westerlaauwersk Fräisk bünt hir f'rallen däi lengten fööer -nd in däi nóókoomen fan olfräisk *lond* un *strond* biikent. Disser lengten wordent fandóóeġ noch dailwiiis döör dat Gröyngersk dailt. Dat Oostfräisk het d'r teegen bloot lengten fööer nasóólen in d' oopen süelv. Föörbiller bünt worden as *iem* un *äen*. Bild 2 fertöönt däi etümooloogii fan disser worden.

iem: */Imə/ > /I:mə/ > /Iəmə/ > /I·əm/

äen: */ɛndə/ > /ɛ:ndə/ > /ɛ:nə/ > /ɛnə/ > /ɛ·ən/

bild 2: Undwikkeln fan däi lengten fööer /m/ un /n/

Fööer *iem* un *äen* bünt âal stóódjems bit up dat êerst dookumentäart. As eer al anproot't haar ook dat Horreleener Fräisk 'n længt in dat woord *ihme*. Disser længt kumt ook in dat Sóóterfräisk fööer, wat net as däi Bórkemer warjant fan 't Oostfräisk däi föörms *Íeme* /I:mə/ un *Äände* /ɛ:ndə/ het. Fan 't offaalen fan 't ennens-e bii d' oovergang nóó 't fandóóġsk stóódjem daunt wii in pünt 4 noch insent fan uphóólen.

3. lengten föör /g/, /z/, /d/

Buuten däi al biiskreeven lengtenferskiinsels kent dat Oostfräisk ook lengten fööer anner leenisobstruuwenten as /g/, /z/, /d/. Biispillen fan woorden mit disser lengten fööer /g/ un /z/ bünt *säegen* un *paasen*. Ook dat Sóóterfräisk un dat Wangerooger Fräisk dailent hir lengten.

säegen: */zɛgn/ > /zɛ:gn/ > /zɛ·əgn/

paasen: /pasn/ > /pa:zn/

bild 3: Undwikkeln fan däi lengten fööer /g/ un /z/

Bild 3 fertöönt däi reekunstruwäärt etümoologii fan däi woorden *säegen* un *paasen*. Föör dat woord *säegen* bünt hir weer âal stóódjems bit up dat êerst biiläeġt. Däi föörm /zɛ:ŋ/ is f'rallen up Börkem noch aktiif. Läengt fööer /z/ word't allerdings näit fan âal oostfräisk djóólekten däilt. Up Börkem net as in 't Horreleenerland, Jäiverland un Nörderland finnen wii in stee fan *paasen* däi föörm *passen* un in stee fan *waasen* däi föörm *wassen*. Woosoo jüüst disser gewesten bii disser bóósóóel woorden däi läengt feelt, kan näit ofsluutent uplöest worden. Fast t' hollen is, dat dat Oostfräisk lengten fööer /g/ un /z/ mit dat Sóóterfräisk däilt as me an däi poren *laagen/laachje* un *kraasen/kraasje* säin kan.

In dat noordelk Oostfräisland kumt buutendeem ook läengt fööer /d/ fööer. 'N biispil is hir däi djóólektföörm *räeden*, däi in 't süüd as *redden* reejóólisäärt word't. Dat undwikkeln fan dit woord word't in bild 4 fertöönt.

räeden: /rɛdn/ > /rɛ:dn/ > /rɛ·ədn/

bild 4: Undwikkeln fan däi lengten föör /d/

Disser läengt finnent wii ook in dat Sóóterfräisk as *rädje* un up Westfräisk as *rêde*. Dor stemt däi wookóól sülst weer mit dat Börkemersk ooveräen, wor dat woord noch as /rɛ:dn/ eksistäärt.

4. ooverläengt döör ferdwiinen fan 't ennsens-e

Läengt wookóólen binnen 'n woord mit ennsens-e köönent döör 't offaalen fan dit ennsens-e ooverlång worden. Dat geböört b. f. bii däi woorden *iem* un *äen* in bild 2. Lücht biiskrift al föör disser woorden dat túskenstóódjem /ɪəmə/ reesp. /ɛənə/. In 't kuntekst fan disser artikkel settent wii ook dat túskenstóódjem /ɪ:mə/ reesp. /ɛ:ndə/ f'ruut as al in däi ferleeden ofsatsen ferklort wur.

Dat Oostfräisk kent ook ooverläengt döör ennsens-e offaalen in woorden däi düüdelk kiin lengt wookóól fööer 't offaalen fan 't ennsens-e haarent. Dit is 'n jungerder undwikkeln. Hir sal däi ooverläengt dús diirekt uut däi köert oover 'n túskenstóódjem undstóón weesen, soo as Lücht dit biiskrift. 'N biispil word't in bild 5 geeven. Dit undwikkeln is sepróót fan dit in disser artikkel biiskreeven lengtenferskiinsel, man maġ wal döör dit biiinflaud't weesen.

muet: /mʊtə/ > /mʊətə/ > /mʊ·ət/

bild 5: Undwikkeln fan däi ooverläengt döör ferdwiinen fan 't ennsens-e

T'hoopfóóten

In 't gehäil köonent wii fasthollen, dat däi oostfräisk lengten kiin körtendiftongen man t'föörst lengten bünt, däi êerst in 'n lóóterder stóódjem döör 't Oostfräisk Lengtendiftongäären diftongäart bünt. 'T gift nauğ indiitsen um däi teoorii up t' stellen, dat disser lengten pâart fan 't fräisk substróót in d' Oostfräisk Plat fan fandóóeğ bünt. Sâi bünt in âal oosterlaauwerfräisk warjanten dookumentäart, dâilwiis ook in 't Westerlaauwersfräisk. Buutendeem kan uutprooten as 'n läip stebiil tóóldumein biikeeken worden¹³. Düs is 't gaud möögelk, dat lengtenundwikkeln, däi in 't Oosterlaauwersfräisk teegen d' tiid fan d' tóólwessel in Oostfräisland al läip dumiinant wassent ook in dat nâj t' leerend Oostfräisk Plat oovergóón deedent.

Disser teoorii word't stóönt döör d' fait, dat Oostfräisland in d' tiid fan d' tóólwessel in d' 16-19. jorhunnert noch altiid läip staark iisooläart fan däi leeğdüütsktóólerğ gewesten was. Grôot maurten deedent dat land nóó süüd tau ofswetten, un in d' oost was dat Swâart Brak 'n natürelk swet. Dâi meerderhaid fan d' landbiifolken in Oostfräisland mus däi nâej leeğdüütsk tóól düs fan 'n minnerhaid biistóónd fan óódel, kooplüü un börgers fan d' steeden leeren. Döör disser taustand is 't gaud möögelk, dat sük biisünnerğkaiden in 't uutprooten fan d' Oosterlaauwerfräisk in dat Oostfräisk Plat hollen kunnent, dat ook nóó däi tóólwessel fan siin prooters noch altiid fan „Fräisk“ nöymt wur¹⁴.

Ik biidankt miü fan haarten biü Henk Wolf un Dr. Roland Schuhmann föör höör uutförelk hüelp biü fróógen oover 't teemó fan disser artikkel. Föör d' inhold bliiv ik fan sülst fulstrekt ferantwortelk.

---

¹³ van Bree, Cor (2017): The Frisian Substrate beneath the Groningen Dialect. In: AMSTERDAMER BEITRÄGE ZUR ÄLTEREN GERMANISTIK 77 (2017) 65-87, siid 74

¹⁴ Feitsma, A., W. J. Alberts u. B. Sjölin (1987): Die Friesen und ihre Sprache. In: Nachbarn 32, siid 32